

Brüssel, 24. juuni 2021
(OR. en)

10141/1/21
REV 1

ECOFIN 633
SOC 415
BUDGET 13
STATIS 28

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 8743/21

Teema: Nõukogu järeldused, milles käsitletakse vananevast elanikkonnast
tulenevaid riigi rahanduse jätkusuutlikkuse väljakutseid

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu järeldused, milles käsitletakse vananevast elanikkonnast tulenevaid riigi rahanduse jätkusuutlikkuse väljakutseid, mille nõukogu võttis vastu 18. juunil 2021 toimunud 3803. istungil.

**NÕUKOGU JÄRELDUSED, MILLES KÄSITLETAKSE VANANEVAST
ELANIKKONNAST TULENEVAID RIIGI RAHANDUSE JÄTKUSUUTLIKKUSE
VÄLJAKUTSEID**

Nõukogu (ECOFIN):

1. RÕHUTAB, et vananev elanikkond kujutab endast riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele suurt väljakutset, mida võimendab valitsemissektori võlakoormuse märkimisväärne tõus COVID-19 kriisi järel. Eeldatakse, et praegu valitseva suure ebakindluse tõttu püsib võlakoormus mõnda aega kõrge. RÕHUTAB, et eriti oluline on tagada, et eelarvepoliitikas võetaks arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seotud riske ja majanduse taastumise seis. NÕUSTUB, et tervishoiukriisi lõpuni ja ajani, mil taastumine on kindlalt toimumas, on meie majanduse kaitsmine vajalikul tasemel eelarvetoetuse andmise abil endiselt vajalik. Majandustegevuse toetamine ja kahjustava mõju leevendamine õigeaegsete, ajutiste ja sihipäraste meetmete abil on pikemaajalise rahalise jätkusuutlikkuse võti ning eelarvetoetuse enneaegset kaotamist tuleks vältida. KINNITAB, kui olulised on ambitsioonikad reformid ja tootlikud investeeringud potentsiaalse majanduskasvu toetamiseks ning taaste- ja vastupidavusraha ja taasteraha „Next Generation EU“ muude komponentide pakutavate võimaluste täielik ärakasutamine;
2. KIIDAB HEAKS rahvastiku vananemise 2021. aasta aruande, mis käsitleb majanduslikke ja eelarvelisi prognoose ELi liikmesriikide kohta (2019–2070) ning mille on koostanud majanduspoliitika komitee (vananemise töörühm) ja komisjoni talitused (majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat) ühiselt kokku lepitud meetodite ja prognooside alusel. Nii nagu varasemates väljaannetes hõlmavad rahvastiku vananemise 2021. aasta aruande prognoosid elanikkonna vananemisega seotud avaliku sektori kulutusi (pensionid, tervishoid, pikaajaline hooldus ja haridus);

3. TÕSTAB ESILE rahvastiku vananemise 2021. aasta aruandes sisalduvaid peamisi järeldusi:

- pikaajalises perspektiivis peaks vanadussõltuvusmäär ELis järsult suurenema: kui praegu on iga üle 65-aastase inimese kohta kolm tööelist inimest, siis 2070. aastaks on neid alla kahe. Oodatava eluea jätkuv pikenemine aitab eelkõige kaasa rahvastiku vananemisele, samal ajal kui sündimuse määr jääb oluliselt allapoole loomulikku taastootmise taset ning prognoositavatest netorändevooogudest ei piisa rahvastiku vähenemise ja vananemise suundumuse tasakaalustamiseks;
- tööelise elanikkonna eeldatav vähenemine tähendab, et pikas perspektiivis saab tööviljakusest SKP potentsiaalse kasvu ainus edasiviiv jõud. Kogu ELis tervikuna jääb SKP keskmine aastane kasvumäär aastatel 2019–2070 baasstsenaariumi kohaselt üldjoontes stabiilselt 1,3 % tasemele, eeldades kogutootlikkuse kasvu märkimisväärset suurenemist. Madalama tootluse kasvu stsenaariumi korral on prognoositav SKP keskmine aastane kasv ELis 1,1 %. Samal ajal esineb eri liikmesriikide kasvupotentsiaali osas siiski märkimisväärsed erinevusi;
- vananemisega seotud avaliku sektori kulutuste kasvuks ELis prognoositakse 1,9 protsendipunkti SKPst aastatel 2019–2070, mis jõuab 2070. aastal 25,9%-ni SKPst, ent liikmesriikide vahel on suuri erinevusi. Madalama tootluse stsenaariumi (madalama täistootluse kasvu stsenaariumi korral) kohaselt suureneks see 2019.–2070. aastal 2,4 protsendipunkti võrra SKPst, jõudes 2070. aastal 26,4 %-ni SKPst. Sellise stsenaariumi kohaselt, milles võetakse arvesse mittedemograafilisi kulusid ning muid tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse kulutegureid, suureneksid kulud kuni 4,9 protsendipunkti SKPst. Euroala avaliku sektori elanikkonna vananemisega seotud kogukulud suurenevad baasstsenaariumi kohaselt 1,7 protsendipunkti SKPst, kogutootlikkuse aeglasema kasvu stsenaariumi korral 2,2 protsendipunkti SKPst ning stsenaariumi korral, kus tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse kulutused (mittedemograafilised) rohkem suurenevad, kuni 4,4 protsendipunkti SKPst;

- ajavahemikuks kuni aastani 2045 prognoositakse, et riiklikud pensionikulud kasvavad 1,1 protsendipunkti SKPst ja vähenevad seejärel ühe protsendipunkti võrra, jõudes aastaks 2070 oma lähtepunkti lähedale (ELis 11,7 % SKPst). Prognoositud pensionikulud oleksid siiski negatiivsemate demograafiliste või makromajanduslike eelduste korral kõrgemad. Näiteks madalama tootluse eelduse korral (madalama täistootluse kasvu stsenaariumi korral) on kasv aastaks 2045 prognooside kohaselt 1,3 protsendipunkti SKPst, kusjuures pensionikulud jõuavad 2070. aastal 12,2 %-ni SKPst. Samuti on erinevused liikmesriikide vahel väga suured ning need olenevad elanikkonna vananemise määrast ja ajast, SKP kasvu prognoosidest, riiklike pensionisüsteemide erijoontest ja eeskätt edusammudest struktuurireformide elluviimisel;
- baasstsenaariumi korral suurenevad peamiselt demograafiliste arengute tõttu ELi avaliku sektori kulutused tervishoiule ja pikaajalisele hooldusele prognooside kohaselt 2 protsendipunkti võrra SKPst, ulatudes 2070. aastal 10,3 %-ni SKPst. Võttes arvesse võimalikku tulevast arengut tervishoiu ja pikaajalise hoolduse mittedemograafilistes kulutegurites, võib hooldusega seotud kulutuste prognoositav kasv olla oluliselt suurem, ulatudes 4,9 protsendipunktini SKPst;
- arvestades SKP kasvuga seotud erakordset ebakindlust COVID-19 kriisi järel, on arvutatud kaks täiendavat prognoosistsenaariumi: esimese puhul eeldatakse, et majandus elavneb prognoosisperioodi esimestel aastatel hiline misega; teine on pikaajaliselt väiksem SKP kasv, kui kriisil on struktuurne mõju, eelkõige tööjõule;

4. KINNITAB TAAS, et elanikkonna vananemisega seotud kulutuste prognoosides esile tõstetud väljakutsetega toimetulek nõuab liikmesriikidelt täiendavate poliitiliste meetmete võtmist konkreetsete riikide probleemide lahendamiseks. KUTSUB liikmesriike ÜLES tegelema vananemise majanduslike ja eelarveliste tagajärgedega, suurendades tööhõive määra ja tootlikkust, tegeledes ka soolise ebavõrdsusega tööturul, kohandades pensioni-, tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse süsteeme; KUTSUB liikmesriike ÜLES rakendama Euroopa poolaasta raames esitatud riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seotud soovitusi, sealhulgas taaste ja vastupidavusraha raames;

5. PEAB TERVITATAVAKS asjaolu, et enamikus riikides on pensionireformid viimasel kümnendil avaldanud positiivset mõju, piirates avaliku sektori kulutuste dünaamikat ja aidates kaasa keskmise pensioniea tõstmisele. RÕHUTAB, kui oluline on terviklik lähenemisviis nii rahanduse kui ka pensionisüsteemide jätkusuutlikkusele. Sellega seoses täiendab tulevane pensionide piisavust käsitlev 2021. aasta aruanne rahvastiku vananemise 2021. aasta aruannet. MÄRGIB, et reformide ulatus mitmes riigis on siiski veel ebapiisav, et pidurdada juba niigi suurte riiklike pensionikulude kasvu, ning tunneb muret selle pärast, et mõnedel juhtudel on varasemad reformid tagasi pööratud. MÄRGIB, et tagasipööramise riske saab kasulikult maandada, kui tulevikku suunatud reformid tooksid kaasa riikide vastutuse. RÕHUTAB, et liikmesriikidel on ikka veel vaja astuda täiendavaid samme, kuigi erineval määral, et tõsta tegelikku pensioniiga, muu hulgas vältides varajast lahkumist tööturult ja soodustades aktiivset vananemist; tugevdades stiimuleid kauem tööturul püsida ning tugevdades pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse aspekte, näiteks sidudes pensioniea või pensionihüvitised keskmise eeldatava elueaga. Tuleb vältida meetmeid, mis pööravad tagasi juba rakendatud jätkusuutlikkust suurendavaid reforme;
6. KINNITAB TAAS, et eriti oluline on saavutada topelteesmärk, milleks on rahalise jätkusuutlikkuse tagamine ning kõikide isikute juurdepääs kvaliteetsetele tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse teenustele, tehes seda tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse süsteemide tõhususe ja tulemuslikkuse parandamise kaudu. Sellega seoses on ennetusse ja esmatasandi tervishoidu tehtavatel investeeringutel oluline roll tervishoiusüsteemide vastupanuvõime tugevdamisel. RÕHUTAB, et COVID-19 kriis on toonud esile ka tervishoiureformide ja -investeeringute tähtsuse, sealhulgas selleks, et suurendada kriisile reageerimise suutlikkust ja kriisivalmidust;
7. KUTSUB komisjoni ÜLES võtma neid vananemisega seotud väljakutseid käsitlevaid järeldusi arvesse oma analüüsis ja eelarvejärelvalves ning võtma arvesse nende mõju kõikides asjaomastes ELi majanduspoliitika koordineerimise valdkondades;
8. KUTSUB komisjoni ÜLES viima läbi riigi rahanduse jätkusuutlikkuse korrapärase ja põhjaliku hindamise 2022. aasta alguseks, kasutades kõnealust laiaulatuslike ja võrreldavate ajakohastatud prognooside kogumit. Majanduspoliitika komitee peaks selle hinnangu alusel esitama omakorda nõukogule aruande;

9. RÕHUTAB, kui oluline on läbipaistev ja aktiivne teabevahetus Eurostati ja riiklike statistikaametite vahel rahvastikuprognoside koostamise kõigis etappides. KUTSUB Eurostati ÜLES käsitlema rahvastikuprognose prioriteedina ja tagama selleks piisavad vahendid ning parandama veelgi majanduspoliitika komiteele esitatavat aruandlust, et tagada rahvastikuprognoside kvaliteet ja usaldusväärsus, austades täielikult Eurostati ja riiklike statistikaametite sõltumatust. KUTSUB majanduspoliitika komiteed ja komisjoni ÜLES ajakohastama 2024. aasta suveks elanikkonna vananemisega seotud majanduslike ja eelarveliste mõjude analüüsi, võttes aluseks hiljemalt 2023. aasta märtsiks Eurostati poolt esitatavad uued rahvastikuprognosid.
-